

Покојни официр Ђиновић, још непокојни Н. Пашић

Покојни Ђиновић био је и прошао. Он је, на жалост, своју издајничку душу испустио пред куршумима црногорских репетирака, мјесто да је био објешан за личину, док Никола Пашић још живи, глади своју дугу браду и смјешка се резултату своје називи социјалистичке демонстрације противу Књаза и Црне Горе.

Јели било, госп. Пашићу, каквијех веза између нашега љубљеног Ђиновића, *) наредника из ваше подофицирске школе, послјике Михајла Бојовића нашега подофицира такође из биоградске војне школе, и најзад између вас и гимназисте Пунише Милева Рачића? Кажите нам, шта сте петљали, шта сте били ријешили да се доскочи мирној, угледној и јуначкој Црној Гори и њеноме заслужном Господару? Ви сте с том одабраном китом хтјели преврат у Црној Гори. Ви сте с том компанијом ишли на уништење нашега Господара, наше светиње.

Ви сте, господине Пашићу, велики интригант. Ви сте подли убица српске слоге, мира и среће.

Треба да знате, господине да смо **и ми у Црној Гори имали емиграната**, и то из Србије, али су то били људи, којима није ни на ум падало да подигну руку на своју мајку Србију. Они су са захвалношћу уживали слободно пребјежиште у Црној Гори, а ви сте се у вашијем злобнојем намјерама пришуњавали до њих кришом, **обрђане браде**, да их подстичете **на убиство њиховога Господара**.

Сјекате ли се, кад сте у наш Бар тако обрђане браде пола у оријенталском, пола у западном одијелу, а са калабреским шеширом на глави, дошли били да са довољно пара задобијете емигранте за ваш план, који су били људи патриоти од првога до потоњег, а којима је даван тон у братској Црној Гори, да се у њој ред Србије има поштовати? С вашим емигрантима код нас безазорно се понашало и разговарало, као са људима гоњени рђавом судбином, а не као ви са убицама своје мајке, своје отаџбине. Ни Ранку Тајсићу ни другоме се није рекло: **удри**, већ су се испуњавали надом, да ће се бољи дани доживјети, да се мирно и безпријекорно врате у отаџбину. Живијех од тих има у Србији, па нека кажу, да ли је било овако? А шта ви радите? Ви примате црногорске одроде и дневно и ноћно, и на велика и на мала врата, да их учите убиству и преврату у родној им земљи. Залијевате их златом, чувате их као везире међу тевабијом, њих жандарми прате по Биограду и пазе их, да их не дочена озлојеђена братска рука, што им је неминовно, Боја ви вјера.

Господине Пашићу! Ви сте она кокош, која је свијела оне бомбе, да униште на Цетињу Књаза и Народну Скупштину. По чијој оно наредби и зашто преко Ј. Ненадовића би послан у Крагујевац твој питомцац злогласни Настић? У вашијем се гнијезду подигло лијепо

друштво: наши бивши радикални министри Ђуровић, Ивановић, Рајчевић и Церковић и њихове и ваше десне руке Војводић, Пилетић и Марушић. Све правници и великошкољци ваши, на челу с новијем Кромвелом у покушају Андријом Радовићем. Зар бисте ви у истини жељели, да су мјесто у подгоричком казненом заводу на врху владе у Црној Гори, да се паралелно вама управља Црном Гором, да Црногорци буду у свијету поштовани као што сте ви, да с њима рачунају као с вама сви они, чији се интереси с интересима Српства које? Куку би било Црној Гори са владом подгоричкијех грјешника, као што је куку Србији под твојом, ни Србине, ни Бугарине, господине Пашићу! Сорто једна, која си се гладна доукла ту, а данас на милијоне пребацујеш преко руку кравих динара Србије, па ти не дађао мировати, но већ кад се удвараш Аустрији и Бугарској, и љубиш им руке и папуче, хоћеш да се појуначиш спрам Црне Горе, и то зато, што ти није близо. Јер тебе не би бранила Србија, коју понижаваш и у црно завијаш, и која тебе ради пред свијетом не може да дође до угледа, који је заслужен њен народ, док Црна Гора весело и сјајно чело пред Европом подиже. Луда замисао југословенске краљевине, којој је резултат ваша изјава „*да права Србијана нијесу доврјена анексијом Босне и Херцеговине*“, чело је твоје политике г. Пашићу. У Србији си утркнио прјесму, угасио си међусобно братство и љубав, раздор је твојом кривницом у тој лијепој нашој сестри Србији.

Благо, којим залијеваш изван Србије пропаде адвокати твоје политике, то благо ће ти штета однијети као да ћеш га усутн у Дунав, а народ српски остаће вазда душом уз Црну Гору, док твоји адвокати не остану презрени од српскога народа као што си и ти.

Као сваки нечовјек, радујеш се, да се по улицама биоградским виче: доље Књаз Црногорски, да се његово име ваља по калу, и да се подстичу изроди на освету Ђиновића, кад међутим сједиш као онај владика, кога су Цигани срамотили: Манте се људи, па и он је човјек! Није народ српски још толико радикализмом покварен, заражен вашијом радом, да мрзи људе и колџеновиће. Народу српском су мила колџена традицијом прославлена у служби народној.

Да си Србин, да си човјек, да си био вјерни слуга свога Господара и Србије, да ли би ти нудно круну Србије једноме странцу, једном Књазу Батембергу? Документ о томе постоји у рукама, и кад се српском народу јавно покаже, онда знај шта те чека.

Грјешан си, море, вријеме је да иснашташ грјехове.

Цетиње 25. новембра

Демонстровале само социјалисте! Тако гласи брзоприлна вијест, која нам је stigла из Биограда.

Као да је нама стало до тога да знамо, да нијесу демонстровали радикали. И као да није главно оно што је учињено, него лице које је

учинило. Хтјели би нам рећи, да је учињени пријеступ према Црној Гори и њеноме узвишеном Господару мањи кад су га учиниле социјалисте, и зато нико осим њих није одговоран.

Колико плиткости, колико блесаве брљивости! Са таквим ништавним изговором хоће некаква брадата шуцља глава да залијечи ране, које су нам небратска браћа нанијела. И да је то прва рана, него се до сад кидисавало на нас небројено пута, па се чак јавно пред спомеником блаженопочившега Књаза Михаила тражила и глава нашега заслужног Господара.

Збиља, да нијесу и то социјалисте учиниле? Зашто не. Свалити кривицу на њих најјевтиније је. Они ће радо и ту одговорност на се примити, а нама је опет све једно ако ће примити и одговорност за пораз на Косову. Не питамо ми ко грјеша, него ко није смио допустити да се грјеша, у овој прилици ко је испод астала додавао карте. За нас је важно да се задржимо на факту, да се на мјеродавноме и једино према нама одговорноме мјесту тражи оправдање у томе, да у демонстрацији нијесу учествовали радикали.

Не запаямо се банџелуком, да би нас и такви изговори могли заварати.

Знамо ми врло добро, да је данас највећа глупост бити у Србији паметан и поштен. Треба умјети лагати, варати, убијати и харати државу, уз то имати и пророчку браду, па важити као мудар. Зато је овај изговор, који нам је из Биограда стигао, и испао тако блесав.

Демонстровале само социјалисте! Као да су их пуштали једног по једног кроз кордон и од свакога тражили увјерење о његовој политичкој исповијести. Тачно нам јављају, да није у гунгули противу Црне Горе и Књаза учествовао ни један радикал и ни један емигрант из Црне Горе. И то сад да нам буде фластер на задану рану, то да је утјеха.

Оваки изговори имају више вриједности као психопатична појава, но као политичка изјава. Они су у стању да привучу више пажњу каквога психијатра, но политичара. Овакве плиткости граниче с блесавошћу, у најмању руку, не било им поласкано, с неурачунљивошћу. А да би жаљива страна изговора била смјешнија, позивају се и на то, како нас нападају само „Дневни Лист“ и „Штампа“, „Политика умјерено, а остали листови да ћуте, па, наравно међу њима и „Самоуправа“ и „Одјек“. Па то и јесте главно што „Самоуправа“ и „Одјек“ увијек само ћуте, а грдне вилице разјапљују кад ко макар и слајком потегне на Бугарску. Ту нарочито „Самоуправа“ развезе као дуга

јесења киша. Што „*Политика*“ пише умјерено, то слабо мијења ствар. Ето сад баш многи се листови жале да министарство спољнијех послова нарочито протезира „*Политику*“.

Објављују, да ће кривци бити кажњени. Хвала на признању, да има кривице и криваца. Да нијесу блесаво брљиви, ово признање не бисмо добили.

Али ко обећава? Обећава — Пресбиру. Црна Гора треба сад да вјерује Пресбиру једне државе, коју су њени државници радикалске школе пред свијетом дискретовали, Краља довели пред врата европских дворова, која му се затварају, чији министар спољнијех послова лута да би за србијанске невоље нашао удашишања, а Краљу израдио пријема; једне државе, која свуда наилази на глухе уши, благодарети политици ових, који овако лијепо његују слогу и братство; најзад државе, у којој нико под небом не вјерује ни самоме министру предсједнику. Нијесу ли се до јуче сами чланови кабинета чистили именима архилажова и архиниткова? Кома да вјерујемо: једнима или другима, или онима који су их тим именом крстили, или Пресбиру који се до данас никада није огријешо о неистину?

Да казне. Лијепо је то чути. А што нијесу казнили оне, који су пред спомеником Књаза Михаила тражили главу нашега Господара? Што нијесу казнили уредништва листава, која су нашега Књаза и Господара вријеђала? Што их бар нијесу преко својих органа јавности укорили? Па што не казнише сакривце из афере са бомбама — не, што нијесу бар наредили истрагу по тој ствари? Што бар нијесу смутљивце, пошто су очевидно злоупотребили гостопримство и пошто очевидно разоравају слогу између Србије и Црне Горе — питамо, што их бар нијесу уклонили из земље?

Напротив кривци су и сад на добру зоб, по службама и на славини диспозиционога фонда.

Све је то наравно зато, што главни интелектуални кривац глади своју пророчку браду и узда се у моћ својих лагарија.

Морамо овдје рећи, да нама је Србија и сада драга, као што је и пређе била. Нема Црногорца који према народу у Србији не би осјећао као према милој браћи. И ако поносит на своје јунаштво и на високи углед своје мале отаџбине, који она ужива у Европи, код дворова најмоћнијих држава на свијету, код Словенства и у Српству, што је заслуга мудре политике Књаза и Господара, он опет себе не смара бољим од брата у Србији. Али и ништа горим. И не трпи да га макар и за једну сјенку понизе. Међу браћом не смије бити неједнакости. Али друго је Србија и српски брат-

*) Који је био оне ноћи у биоградском двору, кад су убијени краљ и краљица.

ски народ, а друго они, који у име његово воде луду политику, трпе бомбе, трпе деструктивне елементе који на то иду да разоре ово јуначко гнијездо, и који заводе према нама политику далеку од искренности.

Ми противу њих устајемо. Подмуклост и дволичност њихова до- тужила нам је и ми с њима кидамо. Куд и камо је љепше кад се бо- ре до два лава, него кад какав брадати пророк радикалски под- мукло подрива стијену, на којој на- ше јуначко гнијездо стотинама љета дочекује и испраћа облаке небесне.

Такво братство не трпимо, и не ћемо трпити. Зајечарску спољну по- литику, која се према нама из Био- града упражњава и која је пређе уро- дила бомбама, а сад недостојним демонстрацијама, сузбићемо одлуч- но, црногорски.

Нека нико не мисли, да ми не видимо конце једнога подмуклог братства. Нека се нико не уљуљукује таштим надама да ће нас брљивим изговорима моћи омађијати да не видимо шта се противу нас ради. Најмање пак нека вјерују да ће нас лармом, демонстрацијама и дивљач- ком хајком заплашити, да не гредимо путем којим смо до јако ишли. Гвожђе ће прије савити, него тај наш пут. Без колебања, без обзира, без икаквога милосрђа проћи ће и од јако сваки онај и сви они, који покушају да задрмају темеље наше мирне и јуначке отаџбине, као што је прошао Ђинових и његово дру- штво. Овдје ће увијек затећи от- ворен гроб и од њега их неће ни једна земаљска сила спасти. Тјерајте ви тамо у Србији ваща ћорава по- сла како знате, ми ћемо овако. Да није вас и жалоснога примјера што нам га пружа мила Србија са сво- јим расулом и разорним еlemen- тима, можда би смо се и преварили. Овако не. Не дамо да демагози и политичке варалице залуђују народ, а кад се попну на власт да харају државу. Нећемо да заведен народ *избацује на површину оне који га* вјештије лажу, а који последије са др- жавом чине најлуђе експерименте, учећи се државношћу и управљању. Док они науче, држава је пропала.

Не дамо да то буде с Црном Гором. Не дамо да букварски по- литичари и државници разоре оно што су јуначке мишице наших славних предака и мудрост наших Господара створили и у аманет нам оставили. Свакога, ко покуша свето- татство на отаџбину, за врат ћемо па пред суд, пред закон.

Да, да, пред суд, пред закон. Не поткивамо ми бабе, нити жежемо људе усијаним ланцима. То раде Па- шићеве пржибабе. Недавно ми жене салветима, нити их вјешамо чарш- вима у затвору. Неубијамо ми људе из пушака у полицијском затвору, ни- ти по улицама нашим. Не премлаћу- јемо ми људе прошима, коцима и по приватним становима. Код нас се не убијају Књажеви, Краљеви, Краљице и ђенерали. Код нас по- братим не стријеља побратима. Ми не протјерујемо у маси браћу из Србије, као што су мирни и радни Црногорци, које је тамо сиротиња одагнала, у масама протјеривани из Србије. Ми кривце пред суд, пред закон. Суде поштени људи, који имају срца и Бога и који се боје правде небесне. И ови, који су у Колашину осуђени на смрт, осуђени су **пошто им је кривица доказана и пошто су се сами по- кајнички испрнчали, признавши опширно своју кривицу.**

Код нас нема убијених Новако- вића, и салветом удављених Јелена, ни чарашвом објешених жена, ни окружних начелника, који се у глав- ној полицији „сами“ вјешају.

Код нас нема ни подмуклости, ни фашизага. Искрено како ми- слимо, тако искрено говоримо, па тако искрено и братујемо. Код нас нема демонстрација противу Србије. Ми се не утачемо у унутрашње ствари братске земље. Код нас се нико каљавим језиком не дотиче неприкосновене особе Краља од Србије и његовог дома.

Имамо и ми закона са широком огранцом.

Могли бисмо се и ми изговорити на законе и на „доказе“, ако би- смо хтјели да будемо неискрени и да се о Србију огријешимо. Али тога до данас није било.

Што је партизански гријех за- тровао јавни живот у Србији и ра- зуздао елементе, који радо хоће да се чују, тај изговор за нас не вриједи. Не можемо ми угледом својим и миром својим и уврјеђеним достојанством својим попуњавати моралне дефиците оних, који су дугом проповијеђу србијански јавни живот догле довели. Социјалисти или несоцијалисти, радикали или перадикали, главно је то: не дамо да будемо вријеђани, не трпимо да се света особа нашег узвишеног Господара грди. Онај, који у Србији није у стању да одржи коректност према Црној Гори, не може бити човјек коме ћемо ми пружити брат- ску руку.

Нико не гради куће док се земља тресе. Ни кућа Србинова не може се зидати, док братство између Црне Горе и Србије не добије чвр- сту основицу. Политика, која не иде на то, већ хоће баш ту осно- вицу да љуља, несрпска је и она неће уродити добрим плодом.

Аустро-угарска

траги-комедија у Гацку

Поручник Хофрехтер, будући премјештен из Мостара у Линц, писао је једном уредништву писмо, у ком је говори о „Драми у Гацку“, али која у ствари ништа друго није до траги-комедија „храбре“ аустро-угарске војске. Ево у при- јеводу тога писма:

„Октобарски дани године 1908. донјеше у окупационе предјеле јед- ва једном нешто посла: прво, при- преме за проглас анексије, последије саму анексију, назад и њене по- шљедице.

Никита се крећу; из Србије до- лираху сваки дан извјештаји на- шних ухода о ратном расположе- њу; у ваздуху се осјећао неки напун.

У Мостару је онда био дивизи- онар истога експедиционог федемар- шала Јуријевића барон Јосиф Вејга.

Једна лична, импозантна појава. Умио је да својом веселом нарав- љу добије свачије симпатије. У вој- ним круговима поштован је био не само због свога схватљивог дру- гарства — он је предусретао ка- дета исто тако љубавно као и ђе- нерала — него и због своје оштро- умности у војеним стварима, гдје

одмах од прве ријечи погађао у средину. Тај човјек прибавио је своје огромно војно знање не само крај зеленог стола, него и на пољу части. 1882. године био је у Мо- стару као ђенералштабни официр код прве брдске бригаде. Ту је као ђенералштабни капетан заслужно орден гвоздене круне. Марширања и честа путовања по земљи учи- нили су те је земљиште познао не може боље бити. То је само до- пунило његово богато знање.

Послије извјеснога броја година видимо га као кандидата за ко- манданта кора у Сарајево, гдје отворено говори о томе и радује се“.

Ту се прекида публикација пи- сма и онда се наставља:

„Пограничне трупе према Црној Гори јављаху из дана у дан о не- пријатељским помјерањима трупа на граници. Овдје су онави то- пове, тамо мунициона стоваришта, у Дугином кланцу неколико црно- горских баталиона. У томе један инфраман телеграм донесе вијест команданту дивизије у Мостару, да Књаз Црне Горе смјера упад у Херцеговину шестог текућег мје- сеца. Ту вијест потврдила је друга једна вијест, која је стигла од ко- манданта кора из Сарајева.

Одмах затим молио је котарски председник на појачања. Команда кора у Сарајево наређује да се по- шаље један баталјон, једна бата- рија и једно одјељење машинских пушака из Невесиња у Автовац. Уједно наређује и строгу службу на граници.

Командант трупа у Автовац, пу- ковних Трихтл, подстакнут придо- шлим појачањима и извјештајима извидница вјерује чврсто да ће Цр- ногорци упасти. Врши тачно оно што је наредила команда кора у инструкцијама о пограничној служ- би и наређује да се све, што је у Автовацу државно, превезе у поза- дину. То је у осталом било оправ- дано. Да се са мало војске изиђе непријатељу у сусрет треба да му је ова потпуно на расположењу. Војни стаи у Автовац, на онда бол- ница и т.д. потребовали би зашти- ту гарнизона. Ослобођавајући се брига за државна добра пуковник Трихтл обезбиједио је себи потпуну слободу кретања. Стојао је готов и чекао је.

Повлачење државне имаовине из Автоваца у позадину јављено је заповједништву дивизије у Мостар преко претпостављеног заповједни- штва брдске бригаде у Невесињу, а то је даље јављено надлежним

има свијести у влади? До тога да он мене доведе... Тако да ме превари... О, о! Скуно ће ми то платити. (Иде назад и напријед.)

Василије Михаиловић: (на страну)

Како ми се чини ово и Јурије иде овако — сјећашу овдје на ову наслоначу и као да ни- је ништа било — слушајући. Да, ја бих желио, да му шаље мало дешире; можда он

не зна, ни значи робаштво — шта су бра- ћа, кад тражи љубавне савезе са мојом кћерком... Боже, Боже мој!.. Какава је са- циша жандеа? Ну, ну ја сам му платио, ма ће и он мени... у овим случајевима, да се слаже — опрштено је. — (Сједило поред стола на наслонаци.)

3. појава

Пређашњи и Јурије улази тихо.

Јурије: Ви сте ме хтјели нешто пита- ти, оче!

Никола Михаиловић: — (на стра- ну) Драги!.. Ја ћу му казати вају љубав- ност, да не зна, гдје се нашао, да се сјећа за вада.

Јурије: (ближе) Оче! Шта желиш?..

Никола Михаиловић: — (обраћа се срдито и строго) Драги, да би трезво учи- тивије да ми са обраћаши... (Јурије се чу- њевет одступа назад.)

Василије Михаиловић: — (на стра- ну) Свар иде као наљани, —

Василије Михаиловић: — Глуш човјек не може тако бити лукав...

Никола Михаиловић: — И тако — ти се слажеш — јели? Кака је ту намјера — какав циљ? Он мисли, као тако треба да зна, да све те саставе и клевете, које ти говориш — не могу ни зашто послужити. Ја мислим, а тако је држим и код свих на- метних, да клеветама, ту нема мјеста... да клеветницима треба дати њихово... они су поварили овај свијет. Злоба је, брате мој, у свијету. Завијет је и међу браћом, а камо ли међу онима, који траже наслону на ком дру- гога... Ах, како жрлим ништавице те... Да ми је само да им подвикнем... И ти си један. Завијет је и међу браћом, јели? Ништа нама не могу ваше клевете... Ништа! Ништавицуди... То нијесу људи. То су хуље!

Василије Михаиловић: — Умири се брате! Свар је у томе: он је у цијелу сви- јест, за то и није дошао до циља; а у то- ме, што сам ти сад намјераи рећи, у то сам убијећен, те мож, потпуно повјеровати; слу- шај: вечерас, у њетој соби, он говори баби јесте ли задовољни са мојом оданошћу? Ја, ћу, ваг бити паклошан! Вама је тешко при- суетно мого оца! Ја сам му за вас говорио, он се одмах на вас разјарно и исповао вас, — и сад имате пуно право, да ми недово- лне пријећи ни намозити шидје преко прага... Никола Михаиловић: — Ужасно — крајли безобразни!

Василије Михаиловић: — Да! Али то није све...

Никола Михаиловић: — Шта је то те може бити грђе од тога?... Но, нека... то не могу да вјерујем... не вјерујем... Ко је то чо? (Доклаћа га живи за руку) Одговарај, ко је то чо? Ко?

Василије Михаиловић: — (на стра- ну) Мука! Биједи! Сад треба мало слајати... (Њему) Ја... ја сам чо... заиста ја...

Никола Михаиловић: — Што ме нишда није зашло! И то никог није нашао! Сви... сви да опада она... не, не, то не мо- гу ни прожвалити — он народ!

Василија Михаиловић: — Умири- те се!.. Умири те се!..

Никола Михаиловић: — Ја да се улирих?... Ја?... Аа! ха! ха! (Звоци, улази слу- га) Свила ми пошла, одмах, овај пети час, па кад би он био и код самог ђавела... чу- јеш! (Шета назад и напријед — љуто — по соби.)

Василије Михаиловић: — Али мо- лим те, брате, смилај се на њега — по- милај га... молија те... ја сам теби то само рекао, али не за то, да ти изведеш из то- га читаву историју... Поштеди га он је још млад видиш ли... брате...

Никола Михаиловић: — (машта) Никад! никад! Да га поштедим — не — не — ја ћу му дати посл Ко би и дама- лас такав моточ. Ко би то дучице, а

ПОДЛИСТАК

ЉУДИ И СТРАСТИ

— трагедија у пет чинова —

Нарисао Љермонтов

Предео Бл. В. Беговић (10)

Никола Михаиловић: Шта ћеш ти из тога да изведеш? Какав је то закључак?.. Објасни за име Бога! Изгорјех од нестријеља.

Василије Михаиловић: Хоћу да из- ведем, да је он преварио љу па може и тебе Видиш; Теби се донада, што он е њом тако рђаво поступи, што о њој рђаво говори... А по ти зна, може бити, да и он тебе, тако исто код не клевете...

Никола Михаиловић: — Стиди се! Шта говориш? То еу све писка пребацавања! Молим те, шта ћеш ти?

Василије Михаиловић: — Ја ћу да ти отворим очи као брату: ти имадиш у мени толико повјерења. — Никаква сузна без доказа не ваља, ја ћу се старати докази- ма, да ти ствар расвијетлам...

Никола Михаиловић: — То су рђави докази, брате. То је нешто са чим хо- ћеш да ме поразити. Причај брже!..

Василије Михаиловић: — Зашто?

Никола Михаиловић: Ти ћеш се ми- слит слажити са мном, да је Јурије у свијет,

путем и заповједништву кора у Сарајево.

Прошао је читав дан — никаква одговора, никаквога преиначења издате наредбе. Морало се закључити, да је заповједништво кора с предузетом мјером сагласно.

Окружни предстојник у Мостару, Питнер узнемирен извјештајима својих среских предстојника из Гацка и Невесиња, крене се да се на лицу мјеста о свему увјери. Путује аутомобилом преко Невесиња у Гацко. Али на путу аутомобил није могао пролазити; час је милио, час застајкивао. Пут је био закрчен натовареним мазама и коњима, који журно ношаху државни метак из Автовца. Већ читав дан и ноћ путују. Томе се Питнер није надао. Деншира он „земаљској влади“ у Сарајево „да трен из Автовца у највећем нeredу бјежи“.

Сјутра дан стигла је заповједништву дивизије у Мостару, команди треће брслске бригаде у Невесињу и команди у Автовцу депеша од заповједништва кора из Сарајева, да повлачење зауставе, да ништа не пренагњују и да не губе присебност.

Пролази недеља дана. У Мостарској кафани „Бристол“ сједи командант дивизије барон Вајгл с друштвом и очекује пошту да чита новине. Ту је у новинама нашао да је сменут са заповједништва 18. дивизије. У исто доба сменут је и командант брдске бригаде у Невесињу Ђенерал-мајор Вагнер, и пуковник Грхтл, командант у Автовцу. Наступило је опште запрепашћење. Нико не вјерује.

Зар је то трагедија?

Не. То је трагикомедија, каквих је у ученој аустро-угарској војсци много, и каквих је било чак и на пошљедњим маневрима.

Писац овога писма, поручник Хофрихтер, пронађен је у Линцу као онај официр, који је Ђенералштабним официрима у Бечу слао прашак цијан-калија, којим је један официр већ отрован.

Сад ће да му се суди.

Санџачка жељезница

Цариград, 9. новембра

Није то било давно, кад је гроф Ерентал изненадно свијет, узнемирио и заинтересоване балканске државе и народе и задао посла европској дипломатији, кад је изјавио или, правије речено, избацио фразу, да ће се што скорије, одах, изградити санџачка жељезница од Митровице до Увца на босанској граници и да ће се ондје спојити с источном-босанском жељезницом, која је изграђена од Увца до Сарајева, Славонског Брода и доведена у везу с аустро-мађарским-европским жељезницама, да ће ова жељезничка веза бити најкраћа и најудобнија, и која ће кад се споји с грчком жељезницом, која ће се код Солуна спојити и везати с грчком жељезницом Лариса, Атине, Пиреје, постати најзначајнија европска пруга с којом ће се „првозити индиска пошта“, која сад иде на талијански Бриндизи, гдје је примају поштански пароброди и превозе је на Суецки Канал и даље.

Разумије се, да је ова бомбастична савршено теоретичка изјава или фразерија грофа Ерентала стојала у вези и комбинацији с тош сад извјештајима, али припреманом анексијом Босне и Херцеговине. А стојала је у вези зато што је хтјело да је претходно популарише у Аустро-Угарској, да у неколико задовољни Босанци и Херцеговци, који ће, ако ништа више, вјеровати како ће до сад „пртга“ босанска источна жељезница постати свијетском претходном жељезницом, која

ће се исплаћивати и неће бити у дефициту за неких 5 милијуна круна годишње. Јер ваља знати, да тих пет милиона падају Босни и народу на терет, пошто је *Босна и народ задужен са 85 милиона круна, које су утрошене за ону йруу од Сарајева до Увца, и то за 165 километара, што изнаша, да је за сваки километар утрошено 500.000 круна*. И тако је ова жељезница и ако „козја“, уска, ипак најскупља жељезница у Аустро-Угарској, а истина је и да је најништавија и најлошија, јер се на њу још није навезао ни један међународни воз, као што на све босанске жељезнице, које су стратегиске, које су „козје“, уске, још није навезан ни један међународни нормални воз, који долазе до Славонског Брода на Сави, јер даље не могу, пошто се ондје морају путници премјештати у босанске возове, а мора се роба, пртљак, претоварати, па разумије се, да ће се морати и „индиска пошта“ путници, роба, пртљак и све, кад приспије, и дође до Увца, гдје ће бити веза с источном или санџачком жељезницом, која је, и која ће бити нормална. На тај начин ће се морати пошта, путници, роба, пртљак и све претоварати на нормалну широчину жељезнице Митровица, Скопље, Солун, Лариса, Атина, Пиреје.

Кад је гроф Ерентал учинио ону изјаву, није ни знао, а још мање је имао појма о босанским жељезницама, као што може бити да није добро проучио и научно земљопис, није ни приближно знао како су саграђене босанске жељезнице, није знао, и једва ће и сад знати, да на примјер сад, а неће и никад моћи, да прође и један међународни, особито возови за спавање, кроз све оне тунеле, прокопе, окретаљке и закретаљке, куда је саграђена босанска источна жељезница од Сарајева до Увца. Тих тунела, прокопа, окретаљки и закретаљки има више од 100 и они се неће преградити и удесити за нормалне возове кад би се она и проширила и од уске претворила у нормалну. Можда сад зна то Ерентал како је грађена и саграђена она босанска жељезница, па ће онда знати, да ју је градила босанска влада у сопственој режији и да је зајам за ону жељезницу направљен у Њемачкој, у Линској, јер аустриски капиталисти нијесу хтјели дати новаца, али су на препоруку Бисмарка дали Нијемци.

Гроф Ерентал није рачунао нити се потрудио да израчуна колика је даљина европске пруге од Солуна, Биограда, Пеште, Беча, Берлина, Париза; а колика би била од Париза, Беча, Пеште, Брода, Сарајева, Увца, Митровице, Скопља, Солуна, Ларисе, Атине, Пиреје? Да се потрудио загледати на карту, увјерио би се о тачном рачуну и упознао би се да се никад не би и неће с оном његовом будућом великом пругом пренијети ни једно пишто, а још мање ће се икада превозити индиска пошта. Гроф Ерентал зна, слушао је, да талијанске жељезнице добијају годишње до 350.000 франака за пренос индиске поште до Бриндиза и да има корист град Бриндизи.

Кад су Талијани чули, како им Ерентал наздравља, како наговјештава, да ће се пренос индиске поште пренијети из Бриндиза у Пиреје, да ће ону добит, коју сад добијају Талијани, добити Грци, а штетоваће Талијани, а разумије се, да ће се, или да би се највише користила Аустрија и њезине жељезнице, ова изјава збунила је Талијане а обрадовала Грке, јер они већ одавно очекивају, да ће им Турска дозволити, да доведу своју жељезницу, од Ларисе до Солуна, и ондје да споје са европским жељезницама

и, разумије се, да ће и да би, ако не сва, али ипак један дио индиске поште окренути другим путем: ишла би од Лондона, Париза, Берлина, Беча, Пеште, Биограда, Солуна Атине у Пиреје, гдје би се утоварила на пароброде, који ондје пристају и плове за Сујец и даље. Знају Грци да се они неће и не би се ни најмање користили, ако би се остварила она пруга, о којој прича гроф Ерентал, да ће јој прва бити преко Босне, Санџака, Митровице, Скопља, Солуна, јер Грци знају, да већ постоји европска пруга Солун—Биоград—Пешта—Беч и т. д. и да ће се с оном пругом, и кад се споје источне пруге са грчким жељезницама, које ће бити најкраће, најподесније превозити индиска пошта.

Ова изјава грофа Ерентала побудила је заинтересоване балканске државе, а особито је побудила Србију, Италију и Црну Гору, а у интересу је Русије, Румуније, па не може бити противно ни Бугарској; тако исто у интересу је Француске и Турске, да се сагради дунавско-јандранска, или како су је прозвали *забалканска*, а ми говоримо *словенска*, жељезница, која би спојила и у везу довела Доњи Дунав, руске и румунске жељезнице и извела их на Јадранско Море, до црногорског слободног пристаништа Бара, и знатно зближила саобраћај између сјевера и југа, отворила нове путе за трговински и свијетски промет, а да ова пруга не нанесени најмању штету већ постојећој пруги, која везује Солун, Јејејско Море с европским жељезницама, које сад постоје и које се могу у савршити и спојити са жељезницама, које је споменуо и нагласио гроф Ерентал.

Истина је, да је гроф Ерентал нагласио и одмах од Турске затражио дозволу, за трасирање оне пруге од Митровице на Нови Пазар до Увца. Истина је и то, да су Турци пристали и дали приволу, да се она пруга трасира, па је израђена и турска комисија, која је заједно с аустро-угарским инжењерима земљиште прегледала и пристала на правац, али то трасирање које је већ у главном извршено, како се зна, врло је неповољно, јер је пронађено, да би она пруга од Митровице стајала не како се говорило 40 до 50, већ најмање узето 130 до 140 милиона франака, јер је земљиште врлетно, те ће требати прокопати многе тунеле, мостове, и регулисати неке речице и потоке, обилазити, заилазити и кривудати, с окретаљке на закретаљку.

Ону пругу што је до сад израђена до Митровице градило је источно жељезничко друштво, које је већином аустро-њемачко, те неће и не може, да се сагласи на градњу оне пруге од Митровице до Увца, јер је увјерено, да се она пруга неће никад рентирати, исплатити и отплатити, а турска влада неће да пристане на гаранцију и доплату, јер и до сад има да доплаћује и на терет јој падају све жељезнице, које су до сад саграђене, а које се не отплаћују и не исплаћују.

Сад, кад је Аустрија провела анексију Босне и Херцеговине, кад јој више не служи и неће јој више служити, а још мање послужити, она њезина босанска источна жељезница Сарајево—Увац—Санџак, као стратегиска пруга, јер је само као стратегиска израђена, а тим је на терет земљи и народу и није више и неће никад бити стратегиска а још мање економска, те се чини и тако сад изгледа, да се Аустрија више не интересује и не загријава за градњу санџачке жељезнице, јер се она пруга и тако неће градити ако Аустрија не да новац и не сагради је о своје

трошку без турске гаранције, пошто Турска не пристаје и неће пристати на доплату и гаранцију. Може се узети и држати, да је бар за сад скинута с дневног реда градња санџачке жељезнице која се по свој прилици и неће никад изградити, као што ће се врло брзо градити и изградити дунавско-јадранска, забалканска, словенска жељезница, за коју знају и Турци, да ће се исплаћивати и отплаћивати и да Турска неће бити приморана да доплаћује.

Ако се, као што је прилика да се неће градити и изградити санџачка жељезница, неће остварити оно и онако како је нагласио гроф Ерентал, то ми Срби у опште морамо само жалити и сажаљевати Босну и онај наш народ, коме је са већ саграђеном жељезницом Сарајево—Увац наметнут велики терет, који ће он дуго морати сносити, јер ће она пруга без везе с источним жељезницама а није у вези са Србијом, са српским жељезницама, остати и бити у вјечитом дефициту, губитку који ће сносити наш народ, који од оне жељезнице нема и неће имати користи.

И ако је Аустрија, што не треба прикривати, увијек била, те је сад и увијек ће бити и остати док узмогне постојати, пионер, калауз, Германства и понизна католицизму, које шкопи Словенство, а Њемачка потискује Аустрију на исток — с њемачким новцем је саграђена она жељезница од Сарајева до Увца, — ми Срби нијесмо противно ако Аустрија сагради и догради санџачку пругу на овај рачун без терета за народ у Босни, јер кад би се она пруга изградила и везала се с источним жељезницама, можда би ипак нешто више одбацивала, јер би била више промета и прихода и било би народу у Босни олакшица, који већ сад стење и издише под тешким теретом данака, под теретом свакојаким дужности, али без права т. ј. мора да сноси свакојаке дужности без икаквог права, јер влада није питала народ, није тражила дозволу, ни одобрење да уради ону неваљалу жељезницу и да задужује народ и земљу, за коју иста влада није ништа доброг урадила и радила. Ми Срби треба да желимо, да Србија и српска влада одмах и што прије изгради жељезничку пругу и ако ће уску, козју, као што је и босанска пруга, да је пружи од Крушевца на Ужице до Вишеграда у Босни, и ондје је веже с босанском источном пругом, Увац—Сарајево, и ако је извјесно, да од оне пруге, особито с обзиром на некакав трговински и економски промет, неће и не може Србија имати, а још мање може рачунати на неку добит и корист, али би она жељезница, а није дугачка, ипак могла колико толико донијети користи Босни, ономе нашем народу, да ће босанска жељезница имати више користи, и да ће наш народ у Босни можда бити опростен од терета који му је наметнула она пуста неваљала стратегиска, али козја жељезница. п. у.

Српство

Српско академско друштво „Зора“. Ових дана је српско академско друштво „Зора“ упутило овај апел Српској Академској Омладини: У најкраћем врремену у Бечу, у сједишту наставничког српског академског друштва, узгледати свијета омладински лист „Зора“. Тако ће постати наша нада и обећање — истином, ријеч наша — делом. Српска се омладина, до сад мутна и разбијена, осјећа данас смелом и здравом, здравом и вољбом, да озвучи лист, који ће бити носилац омладинске мисли, симбол јединства, скулптурата, огледало интелекта омладине српске, лист споразума и културне вјерности, лист напредка и омладинског образовања. Не

Сједницу је отворио предсједник кановић у девет сати прије под министарским столом министри: предсједник, војни и финансија.

Настаје прозивка и пошто је констатирано да је довољан број посланика читају се записници првог претходног редовног састанка.

Секретар чита молбе и жалбе, које упућују одбору за молбе и жалбе, а затим честитке, које су дошле Н. Скупштини: од бригадира Велише Лазовића с друштвом из Подгорице, чиновника барског обласног суда, Јевта Ненеца из Подгорице с друштвом, Блажа Босића с друштвом с Ријеке и т. д. Још с прочитане изјаве одсутних посланика да не могу доћи због болести, као и ука Њ. К. В. Краља Господара, којим овлашћува министра правде да поднесе Н. Скупштини три законска приједлога.

Предсједник М. Ђукановић пита х да ли се одмах приступити избору одбора за поднесене законске приједлоге, што је до сада рађено, или ће причекати да истеку 24 сата.

Мило Татар сматра да се не мора чекавати 24 сата за избор одбора, него да се приједлози не могу прије тог времена претресати.

Предсједник га упућује на пословни и доказује му, да је онако како је он — предсједник — рекао, што се са одобравањем прима.

Ристо Бошковић налази да би потребно било да се уз сваки законски приједлог приложи и мишљење Државног Савјета, на што предсједник изјављује, да ће то шљедовати.

Буро Дреун тражи да се Скупштин обавијести зашто је образован велики војни суд у Колашину, као и то, да је са саопшти резултат истраге.

Предсједник изјављује, да ће се влада замолити, да то саопштење учини, а предсједник Министарског Савјета изјављује готовост да то учини чим Скупштина захтје.

Сједнице је послје тога закључена 10 сати прије подне.

Књижевност

Вардар, календар за 1910. год. Издао друштво „Кола Српских Сестара“, Штампан у 20.000 примјерака. Цијена 50 пар — Ово је пета година како излази овај календар, за кога се може рећи да је најбољи и најјевтинији календар народ. Садржина му је чисто патриотски лијепа и пробрана, а има и велики број слика, међу којима се налази слике Н. Кр. В. Краља Нашљедника и хотел у Његушу. Уз календар је додатак: карта Босне и Херцеговине, коју је израдио вриједни Радоје Дедић. Како ни једна кућа није без календара, то најтоплије препоручујемо овај календар.

Карте земаља. У издању Аторија Комп. у Бечу изашло је ове године неколико најнових карата, од којих заслужују нарочиту пажњу карта Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине са Далмацијом, Јужне Европе и Црне Горе пет секција. Цијена је: карта Србије Црне Горе 3 круне, Босне и Херцеговине 3-50, Јужне Европе 3-50, и Црне Гор свакој секцији 1-50 круна.

Све ово може се добити у књижар и папирници А. Рајваји и Комп. на Цетињу.

La Bosnie et l'Hercegovine, предаван Душана Васиљковића, предсједника српске народне организације у Босни и Херцеговини, које је држао у Петрограду априлу о. г. Издање листа „La Question Serbe“.

Etat économique de la Serbie, преглед од окупације до анексије Босне и Херцеговине. Написао Коста Стојановић. Издање листа „La Question Serbe“.

ОГЛАС

У Катунској улици број 22 (кућа господина протођакона Радичевића) отворено сам

Нову кројачку радњу

у којој ћу израђивати солидно уско одјево, као и одјело за господу, свештенике и официре.

Цијена умјерена. Брза и тачна послуга. Примам поручбине и из унутрашњости С поштовањем
Јован Бујишић
кројач.

Дневне новости

Одсутни посланици. Арцибискуп г. Милиновић и војвода Машо Ђуровић писмено су извјестили Н. Скупштину да не могу сједницама присуствовати услед болести.

Честитке Н. Скупштини. Приликом отварања Н. Скупштине у овом засједању стигло је Н. Скупштини из народа много честитака. Тако је стигло из Подгорице, Бара, Ријеке, Лијева Ријеке, Вира, Сеоча, Призрена и т. д. у којима јој се жели срећан и напредан рад.

Нови посланик. У капетанији андријевачкој био је накнадни избор посланика и изабран је Зарије Вуковић, који је већ Скупштини поднио своја пуномоћја.

Три нова закона. Министар правде поднио је Н. Скупштини на рјешавање три нова законска приједлога: закон о јавним правозаступницима (адвокатима), трговачки закон и закон о поступку судском у кривичним дјелима.

Ново освјетљење. Да би се опробало које ће се освјетљење употребити за Цетиње, истакнута је близу влашке цркве т. зв. Аладина нова лампа, која даје врло лијепо и пријатну свјетлост. Како се пробе са овим освјетљењем испале на свако задовољство, то ће и Цетиње ускоро бити освјетљено овом врсти лампа. А већ је и крајње вршете било да се досадањи жишци уклоне.

Поштански превоз. Велике кише, које још непрекидно трају, очистиле су снијег са путова сасвијем тако, да су поштански аутомобили почели од прије неки дан редовно саобраћати, чиме је саобраћају врло много олакшано, а нарочито је убрзан превоз поштанских пошиљака.

Талијани у Црној Гори. У биоградским „Вечерњим Новостима“ изашао је чланак, у коме се, поводом подигнуте хајке о страном капиталу у Црној Гори, говори о Талијанима, који имају извјесна предузећа у нашој земљи и износе како је само земља у добити и како не може бити ни ријечи о каквој опасности од инвазије Талијана у Црној Гори.

Скупоћа. Како кога дана на Цетињу се осјетно примјећује неприродна скупоћа. Рапидно напредовање њено требало би покренути надлежне да прелузму кораке, како би се ова несразмјерна скупоћа ако не сузбила а оно бар учинило, да не постаје већа. Нарочито би се требало постарати за животне намирнице како би се омогућио живот становништву наше пријестонице, које махом од плата живи. Као примјер навешћемо цијену хљеба, која је врло велика, а коју пећари произвољно одређују на штету произвођача.

Није било сједнице. Данас Н. Скупштина није држала сједнице.

Изложба у Прагу. Средишње друштво чешких жена у Прагу намјерава да до године у јануару приреди изложбу народних женских рукотворина под називом: „Српска жена“. На ту изложбу ће бити изложено све оно што су наше домаћице израдиле, као: ткањине, вез, народне ношње, плетива и т. д. И наше би домаћице требало да узму учешће у овој изложби, те би већ сада потребно било да образују нарочити одбор. Предсједница је приређивачког одбора г-ђа Зорка Ховоркова, а друштво се зове: *Ustredni spolek českých žen*.

управу влада, која ће према словенима бити правичнија.

Спљетска „Sloboda“. Од нове године спљетски лист „Sloboda“, орган пучке напредне странке у Далмацији, излазиће трипут недељно, а уређиваће је Милан Марјановић, новинар из Загребача.

Убице попа Риста

— нарочити извјештај —

Бијело Поље, 15. новембра

Овдје су власти затвориле двојицу Срба, парохијана погинулог попа Риста, као ја су га они убили! И сами Турци знаду да то није истина. Зар попа Риста да убију Срби, његови парохијани, који су га вољели као своју душу? Убице се знају, прстом се показује на њих. Али она иста власт, која их јавно тражи, потајно им даје „афериме“, што су смакли влашког попа.

Тако је било и лањске године у Пљевљима. Турци су убили на улици, у турској махали, Даша Шећеровића. Цијела су Пљевља знала, ко је Даша убио. Али је пљеваљски суд затворио десет поштењих Срба, блиских рођака и пријатеља његовијех, па чак и стрица му, који му је био у мјесто оца. Они су били у тамници преко пола године и били би осуђени, да њихова ствар није пријешла у јаче руке, те се доказало, да је пљеваљски суд намјерно удешавао кривицу невиним људима.

Овијем начином власти спасу праве кривице, смету и заплаше Србе, те се забаве о злу, како ће изабити од бијеле своје невољне људе, а и не истражују крвнике. Овијем начином власти омогућавају и даље злочине над Србима. Али једно не могу постићи оваквијем радом. Не могу ни једног паметног човјека, ни домаћег, ни странца, увјерити да та зла чине Срби, нити га могу увјерити, да су Турци кадри и вољни сами увести ред у својој земљи.

Да Турци немају права на овакво поступање, то свако зна, а да немају разлога — у своје интересу — то би требало и они да увиде. Али се пуно пута доказало, да разлог може Турцима ући у главу само кроз разбијену главу. На уши му пута нема. Младотурци ће довести наш народ у Санџак у тај положај, да се сам прихвати извјеснијех средстава за самоодбрану, која, можда, неће ни Србима донијети користи, али ће Турцима свакојако бити од штете. Прихватиће се онаквијех средстава, која су већ једном у јужној старој Србији и Македонији била утијерала Турцима страх у кости и памет у главу.

Персиска анархија

Руско-персиске односе отежава некакав зао удео, што им не да, да остану онакви, какви треба да буду. У сјеверном крају Персије у свим окружима друштвену безбједност потребно је одржавати и чувати руском војском, а у исто вријеме пријестоним говором у Медини изјављује се да је персиски народ узнемирен доласком руске војске. Није се још ни загладио јаки утисак, који је на Русију учинио пријестони персиски говор, а у јужној Персији би дрско нападнут руски генерални консул при повратку из Ширази у Бушир. Под заштитом његове малобројне пратње ступили су и трговачки персиски каравани, но ни то га није сачувало од напада, који није био без људских жртава: један козак био је убијен, а други рањен.

У тој жалосној историји јавља се нека сумња и с тога, што је у тако будном времену, кад је свуда владала анархија, генерални консул располагао са врло малом пратњом, док су његовом енглеском колеги били на расположењу читави одреди англо-индиске војске. С друге стране потпуно је вјероватно, да кад би појачане пратње руског генералног консула у јужној Персији било мјесец дана раније, то би изазвало пријекоре против Русије и изван Техерана. Сад ће руској дипломатији, ако она заиста цијени престиж Русије, требати тражити сатисфакције од немоћне персиске владе, а то ће повући за собом нове протесте против руских претензија.

Добива се затворени круг, из кога излаз неће бити нађен раније, него што с руске и енглеске стране признају, да Русији у виду њеног непосредног сусједства, с Персијом, припада неоспорно право контроле над тим крајем, док Медини не пође за руком умирити његове насеобине, и утврдити стални ред.

Дрски напад на генералног консула г. Пасека је добра илустрација персиске пријестоне бесједности, проинквенту оптимизмом. Тај напад јасно нагони нове задатке, ако руска права по припадњу остану неодређена.

Алферов

покрећемо ми лист, њега доноси потреба, он је израз јачег живота, једна етапа у еволуцији садање омладинске генерације. Треба само да га примимо, да му дамо хране, да га разумијемо и лист ће даље живјети сам, с нама и од нас.

„Зора“ — лист омладине и за омладину — биће по свом правцу, сврси и укусу модерна ревија. У листу ће наћи мјеста не само омладинска, него и сва важнија питања савремене културе што обилеживају наше доба, показују тенденције његовог развоја, одређују ново стање његовог току. Тако би послужили као мост културе запада, чија би снажна, смишљена и стална рецепција била најбољи начин за оплемењивање и унапређење наше домаће просвјете, најсигурније средство за срећно ријешење многог од наших националних проблема. Широки и хуман поглед, свестрано знање, наука, су душа образованости, њима се диже ниво душевне и тјелесне културе, чини се подобним за корисно учешће у умном, друштвеном и материјалном животу једног народа. Студирање, разумијевање и примане културе јесте један од главних задатака српске омладине у великим културним центрима, у служби те задаће стојеће наш лист. У култури се образујемо за културу!

Све ћемо примјењивати и прилагодјавати српским приликама и националним интересима. нашег народног карактеру и прошлости, јер само реалистичко схватање, тачно посматрање оног што имамо и шта нам треба, што хоћемо и што можемо гарантује за успех. Лист мисли удовољити горњој сврси и тиме, што ће врсне продукте наше и туђе литературе радо доносити. Српска белетристика, за коју у нас постоји већ више списка, имали би мјеста само онда, ако би дотични производ био од дубља, непосредна интереса по омладину. Универзитетском подмлатку на средњим школама биће „Зора“ добар друг и братски учитељ.

Стојећи на становишту културног и националног јединства са браћом Хрватима — познање и учвршћење тог јединства држимо за једну од највјернијих тековина српско-хрватске културе — и расног, родбинског јединства са осталим словенима, отворимо свагда гостољубиво редове нашег листа нашој словенској браћи. Њихово би сарадништво испунило један културни циљ листа. У ту ћемо сврху ступити у додир са свим словенским организацијама и листовима. Пратићемо живот и покрет у нашој и словенској омладини и стараћемо се, да наша „Зора“ буде садржином и обликом достојна имена најстаријег српског академског друштва, вриједна академске омладине, да буде и остане лист — академски. Позивамо сву српску омладину да нас у томе потпомогне. Лист није само наш, није групе људи, лист је читаве српске академске омладине. За то нам пружите руке, претечите нам вашим сарадом, загријте пријатеље омладине за наш лист, јер он не гледа у слободну и небрижну будућност. Знамо чега се лађамо и спремни смо, да дамо листу све што смо имамо, метућемо у њега нашу душу, способност, знање, не бојимо се жртава, јер вјерујемо у будућност. На теби ће, српска омладино, остати да коначно одлучиш о животу и смрти нашег листа.

Лист ће излазити једнапут мјесечно, сваког првог, на три штампана табака. Први број ће изаћи по новој години. У фебријално доба (јули и август) неће лист излазити. Величина октав. О цијени накнадно, чим се сврше преговори ради штампана листа. Писма, упите, прилоге валја слати на адресу: *Redaktion der „Zora“, Wien IX Hebragasse 1, Tür 10.*

Словенство

Женски адвокати у Бугарској. Студенткиње права у Софији упутиле су петицију на Народно Собрание, у којој траже да се дозволи и женскињама у Бугарској да упражњавају адвокатуру и врше дужност судија. Једна депутација од три чланице походила је предсједника коморе, министра правде и предсједника парламентарне комисије за правосудје

Покатоличјење Бугарка. У варнском дјевојачком католичком институту неколико ученица су пријешле у католичку вјеру. Бугарски листови поводом тога нападају управу института, сматрајући да је ово католичјење вршено под њеним упливом и веле, да би се управа требала да узме да ум, јер ако је заводу дато гостопримство није дато ни право да шири гнусни језуитизам.

Словенци протестују. Прошле недеље су Словенци држали у свој јужној Штајерској скупштине, на којима су доинјели резолуције, у којима позивају Словенски Клуб да устраје у борби против Вилертовог кабинета како би дошла на